

АНАЛІЗ ПРАГНЕННЯ МОЛОДІ ЛЬВІВЩИНИ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ У ПРОЦЕС РЕФОРМУВАННЯ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ (МОНІТОРИНГ ОСНОВНИХ АСПЕКТІВ)

ANALYSIS OF PLANNING OF YOUNG PEOPLE OF LVIV ON IMPLEMENTATION OF EUROPEAN STANDARDS IN THE PROCESS OF THE REFORM OF THE YOUTH POLICY IN UKRAINE (MONITORING OF MAIN ASPECTS)

УДК 325.455

Обіход М.М.

аспірант кафедри європейської інтеграції та права Львівський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України

Здійснено аналіз досліджень (моніторингу) проведених у період із серпня 2014 року по лютий 2015 року та протягом січня – квітня 2015 року Львівським обласним молодіжним центром за дорученням Управління молоді та спорту Львівської обласної державної адміністрації на теми: «Сучасний молодіжний портрет Львівської області» та «Інтеграція молоді Львівщини в європейське молодіжне співтовариство» на виконання обласної цільової програми «Молодь Львівщини на 2009 – 2015 роки». **Ключові слова:** моніторинг, молодь, державна молодіжна політика, розвиток молоді, інтеграція.

Проанализированы исследования (мониторинг) проведенные в период с августа 2014 по февраль 2015 года и в январе - апреле 2015 Львовским областным молодежным центром по поручению Управления молодежи и спорта Львовской областной государствен-

ной администрации на темы: «Современный молодежный портрет Львовской области» и «Интеграция молодежи Львовщины в европейское молодежное сообщество» на выполнение областной целевой программы «Молодежь Львовщины на 2009-2015 годы».

Ключевые слова: мониторинг, молодежь, государственная молодежная политика, развитие молодежи, интеграция.

Analysis of research (monitoring) carried out in the period from August 2014 to February 2015 and during January-April 2015, Lviv Oblast Youth Center on behalf of the Office of Youth and Sport of the Lviv Regional State Administration on the topics: "Modern Youth Portrait of Lviv Region" and "Integration of youth of Lviv region into the European youth community" for the implementation of the regional target program "Youth of Lviv region for 2009-2015".

Key words: monitoring, youth, state youth policy, youth development, integration.

Постановка проблеми. Дослідження «Аналіз прогалин законодавства України про молодіжну політику в контексті рекомендацій угоди про асоціацію між Україною та ЄС й іншими відповідними політичними документами ЄС» проведений у 2015 році в Україні Кірстен Андерсон (Kirsten Anderson), керівником із досліджень та розробки політики Центру прав дитини Корам (Coram Children's Legal Centre) – неурядової організації зі Сполученого Королівства в рамках проекту Програми розвитку ООН в Україні «Зміцнення національної спроможності для ефективного розвитку молоді та відповіді на епідемію ВІЛ/СНІДу в Україні» [2], не дає повної уяви, щодо аспектів реалізації молодіжної політики в регіонах країни в контексті проведення реформування структур та органів, які відповідають за реалізацію молодіжної політики на місцевому рівні (органи місцевого самоврядування) та в новостворених об'єднаннях територіальних громад районів та міст в областях України.

Мета статті. Головною метою цієї статті є аналіз проведеного у 2015 році моніторингу пропозицій та прагнень молодого покоління на прикладі Львівської області та визначення пріоритетних напрямків у вдосконаленні та реформуванні молодіжної політики держави на регіональному рівні.

Виклад основного матеріалу.

Молодіжна державна політика була і залишається одним з ключових напрямків внутрішньої політики держави, предметом особливої уваги з її боку. З того часу, як у 1992 році Верховна Рада України прийняла Декларацію «Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні» [1], ця політика є одним із пріоритетних напрямів діяльності держави, що здійснюється в інтересах як молодої людини, так і суспільства в цілому. Однак, нині, у зв'язку з загостренням соціально - економічних проблем, недостатня дієвість методів державної підтримки молоді на регіональному та місцевому рівнях може негативно позначитись на матеріальному становищі молоді та привести до погіршення її фізичного і духовного розвитку, негативно вплинути на соціальне самопочуття молодих осіб, спричинити розвиток негативних проявів у молодіжному середовищі.

З метою більш точного вивчення вище зазначених питань у період із серпня 2014 року по лютий 2015 року та протягом січня – квітня 2015 року Львівським обласним молодіжним центром за дорученням Управління молоді та спорту Львівської обласної державної адміністрації було проведено соціологічні дослідження на тему: «Сучасний молодіжний портрет Львівської області» та «Інтеграція молоді Львівщини

в європейське молодіжне співтовариство» на виконання обласної цільової програми «Молодь Львівщини на 2009–2015 роки». Опитування проводилося представниками відділів (секторів) молоді та спорту районних державних адміністрацій та міськвиконкомів міст обласного значення за куцшовим принципом, методом анкетного опитування молодих громадян віком від 14 до 35 років за кількома тематичними блоками відповідно до рекомендованої вибірки. Всього було опитано 870 респондентів. Характеристика вибіркової сукупності: за статтю, за родом діяльності.

Результати опитування показали, що для значної частини молоді основними органами, які реально допомагатимуть молодій людині у вирішенні їх проблем є центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (23.94% опитаних респондентів), громадські молодіжні об'єднання (20.70%) та центральні та місцеві органи виконавчої влади (19.95%).

Таким чином бачимо, що значна частина молоді покладає свої сподівання у вирішенні проблем на місцеві органи влади, через які і здійснюються державна молодіжна політика в Україні. При тому, як буде показано далі, молоді люди готові долучитися до участі в її реалізації.

Суттєве значення має думка молоді стосовно того, якими є основні завдання молодіжної політики. Так, молоді люди відзначили, що молодіжна політика повинна здійснюватися задля забезпечення прав молодих громадян, встановлення для них гарантій та необхідної соціальної підтримки (48.13%), забезпечення конституційних прав молоді з наданням допомоги певним групам молодих людей (сироти, інваліди) – (35.66%), сприяння духовному і фізичному розвитку молоді – (37.41%), залучення молоді до активного соціально-економічного, політичного і культурного життя суспільства – (33.17%), підтримки талановитої та обдарованої молоді (31.42%) та підтримки молоді сім'ї (30.42%).

З аналізу відповідей можна зробити висновок, що молодь не зводить роботу з нею лише до надання певних соціальних пільг, скоріш вона вбачає цю роботу в створенні необхідних умов для реалізації своїх прав, свобод та обов'язків.

Дані тематичного блоку «Залучення молоді до державного будівництва» показують, що частка молодих людей, які цікавляться, як розвивається молодіжна політика у їхньому районі складає 60,60%. Інтерес до молодіжної політики підвищується в про-

цесі соціалізації молодих людей. Чим старші респонденти, тим рідше вони дають відповідь, що не цікавляться сферою молодіжної політики (серед 16-20 річних – 23.16% цікавляться, 21-30 річних – 13.95%, а серед 31-35 річних -20.93%).

Крім того, як що питання стосується вирішення загальних суспільно – політичних проблем в державі, то інтерес до таких сфер залежить від освітнього рівня молодих людей. Якщо серед молодих людей з початковою освітою суспільно - політичними питаннями цікавляться 45.15% молоді, то серед тих, хто має повну вищу освіту – 65.82%.

Відповідаючи на запитання «Про які програми, що реалізовує Міністерство молоді та спорту Ви знаєте?» більшість респондентів зазначили, що знають про «Національну програму профілактики СНІДу в Україні» - 44.64%, 26.18% знають про програму «Молодь України», 24.19% – про національну програму «Діти України». Достатньо велика частка молоді (19.45%) не знає жодної програми, яка реалізовується на державному рівні. Згідно з результатами опитування, проблемами, які потребують першочергового вирішення є наступні: боротьба з молодіжною злочинністю, наркоманією, алкоголізмом, проституцією (44.39%), отримання освіти (43.64%), питання охорони здоров'я (40.65%), питання зайнятості (36.16%), питання соціального забезпечення (20.45%), питання організації дозвілля (18.45%).

Відповідно до результатів опитування 34.16% респондентів вважають, що молодь сама визначає себе активним суб'єктом реалізації молодіжної політики, при тому, що активна участь молоді в житті суспільства веде до зменшення соціальних потрясінь та розширює можливості розвитку. Крім того, 51.37% респондентів вважають, що залучення молоді до молодіжних організацій є важливим інструментом соціалізації молоді. Разом з тим, тільки 39.15% респондентів готові взяти на себе відповідальність за її здійснення, тоді як 9.13% зазначили, що не бажають цього, а 11.72% не змогли визначитись.

Оцінюючи діяльність відділів (секторів) молоді та спорту районних державних адміністрацій та міськвиконкомів міст обласного значення, 41.40% оцінили їх роботу посередньо, 17.94% вважають діяльність відділів (секторів) молоді та спорту скоріше негативною, а ніж позитивною, і лише 10.28% зазначили, що ця діяльність є позитивною. Про незадовільний характер їх

діяльності, на думку респондентів, свідчить про незнання молоддю районів щодо заходів, які плануються або проводяться райдержадміністраціями: 58.60% вказали на те, що не знають жодних акцій, які проводяться в їхньому районі, та що основними святами, які вони святкують є загальнодержавні заходи – «День молоді» (18.95%), «День Незалежності» і (8.73%), «День міста» (7.98%), святкування «Івана Купала» (3.99%) та проведення спортивних змагань (10.22%). Зважаючи на таку оцінку діяльності райдержадміністрацій, 57.75% опитаних молодих людей готові долучитися до реалізації молодіжної політики у своєму районі.

Важливим чинником ефективної реалізації молодіжної політики самою молоддю є її залучення до молодіжних громадських організацій. Саме так вважає молодь, відповідаючи на запитання щодо того, як кожен особисто може реалізувати свою участь у здійсненні молодіжних заходів у своєму районі. Так, 55.99% опитаних вважають, що цьому сприятиме членство в громадській організації. На думку 23.44% участь у громадських виступах забезпечить молоді можливість впливати на реалізацію молодіжної політики. Щодо перспективних напрямів діяльності молодіжних організацій відповіді розподілились наступним чином: 33.92% респондентів стверджують, що діяльність молодіжних громадських організацій має бути спрямована на вирішення основних проблем молоді, 21.95% – на забезпечення організації масового дозвілля молоді, а 20.20% респондентів переконані, що молодіжні організації повинні доносити основні проблеми молоді до органів влади владі і стежити за їх вирішенням.

Згідно з результатами досліджень, молодь обізнана з діяльністю таких громадських організацій у районах Львівської області: відділення НСОУ «Пласт», ГО молодіжний центр «Лідер», товариства «Українського козацтва», товариство захисту дітей-інвалідів «Прометей».

Також, важливим аспектом реформування молодіжної політики в Україні на європейських засадах є розробка національної моделі реалізації молодіжної політики з урахуванням не тільки європейських стандартів, але і вітчизняних традицій роботи з молоддю.

На сьогоднішній день для Української держави пріоритетними є завдання поширення комплексних знань про Європейське співтовариство, що необхідні на сучасному етапі молодим українцям для існування в цьому просторі з метою формування таких

умінь і навичок у молодого покоління, які б дозволили їм розуміти проблеми сучасного європейського суспільства та шляхи взаємодії між європейськими державами.

Державна молодіжна політика в Україні на сьогодні не в повній мірі реагує на потреби молоді. Тому, важливим є переосмислення та адаптація найбільш вдалим і передових зарубіжних технологій та методів роботи з молоддю, аналіз взаємодії суспільних і державних структур у вирішенні спільних проблем. Саме тому постала необхідність у змістовному дослідженні й аналізі європейського досвіду моделей молодіжної політики, а також урахування технологій та методик для подальшого використання у сферах молодіжної політики, визначених найактуальнішими з точки зору молоді України.

Пріоритети молоді розподілились таким чином: освіта – 58% (507 респондентів), медицина – 45% (394 респондента), економіка – 44% (389 респондентів), боротьба зі злочинністю – 42% (368 респондентів), інформаційні технології та волонтерство – 43% (359 та 361 респондент). Найнижчий результат 24% (217 респондентів) виявився у сфері розваг, молодь Львівщини не вбачає обмін досвідом в цій сфері корисним.

Виходячи з результатів цього дослідження з певністю можна сказати, що найбільш пріоритетною сферою для молоді Львівщини є обмін досвідом в галузі освіти. Відповідно молодь Львівщини найчастіше має контакт з європейською молоддю саме під час навчання.

Велика кількість молоді Львівщини намагається продовжити навчання в магістратурі чи аспірантурі в європейських університетах, реалізуючи одну з основних доктрин сучасної європейської освіти – академічну мобільність студентів. Для неї характерна здатність приймати необхідні рішення та відповідати за них, жити й діяти в певному соціумі, зберігаючи власне самовизначення, зважаючи на власну громадянську позицію, вміння орієнтуватись у політичному, економічному, культурному та правовому контекстах. Вони готові до сприйняття нового; здатні пристосовуватись до ситуації, змінювати напрями діяльності, володіти декількома європейськими мовами, спілкуватись та взаємодіяти з іншими, поважаючи їх права, культуру, самобутність; вміють коректно розв'язувати конфлікти.

Можна зробити висновок, що виховання європейських цінностей є життєво необхідним фактором інтеграції молоді Львівщини в європейське співтовариство з метою стра-

тегічного розвитку нашої держави є утвердження в Україні універсальних цінностей демократичного, толерантного і відкритого суспільства, поваги до прав людини, формування активної громадянської позиції та почуття власної національної ідентичності.

Саме освіта може сприяти розвитку демократичної культури, формуванню, необхідних для проживання у європейському співтоваристві компетентностей, політико-правових і соціально-економічних знань. Пріоритети загальноєвропейської освіти полягають у наданні молодому поколінню знань про спільну європейську спадщину та практичних умінь адаптуватись до життя і навчання в різних країнах Європи, бути мобільними, соціально здібними, здатними до комунікації і захисту своїх прав.

Для практичної реалізації стратегічного курсу України на європейську інтеграцію необхідно поширювати у суспільстві просвітницьку діяльність, створити відповідні освітні проекти і програми, які підготують молоде покоління до повноцінного співіснування в європейському просторі.

Показовим результатом дослідження стала відповідь «так» 95% респондентів на питання «Чи сприяє навчання української молоді за кордоном інтеграції в європейське молодіжне співтовариство?»

Також згідно з результатами дослідження 71% респондентів вважає, що навчання за кордоном сприяє інтеграції в європейське молодіжне співтовариство, 12% не вважає інтеграції через навчання, 16% не визначилися зі своєю позицією.

Аналізуючи результати проведених досліджень можна з певністю зазначити, що молодь Львівщини бачить позитивні тенденції щодо інтеграції в європейське співтовариство. Зокрема пріоритетною сферою, на думку молоді, є інтеграція в процесі навчання. Таким чином молодіжна політика в Україні на європейських засадах має звернути увагу на створення умов подолання «мовного бар'єру» між Україною та ЄС, сприяти оволодінню українськими громадянами мовами міжнародного спілкування в Європейському Союзі. Вирішення цього завдання треба також розглядати як невід'ємну складову державної мовної політики України. Також потрібно прискорити включення України в процеси створення єдиного європейського інформаційно-комунікативного простору.

Враховуючи, що одним із основних завдань стратегічного розвитку нашої держави є утвердження в Україні універсальних

цінностей демократичного, толерантного і відкритого суспільства, поваги до прав людини, формування активної громадянської позиції та почуття власної національної ідентичності та для практичної реалізації стратегічного курсу України на європейську інтеграцію необхідно поширювати у суспільстві просвітницьку діяльність, створити відповідні освітні проекти і програми, які підготують молоде покоління до повноцінного співіснування в європейському просторі.

Перед державними структурами стоїть завдання поширювати комплексні знання про Європу, які необхідні на сучасному етапі молоді України для існування в європейському співтоваристві, формувати такі уміння і навички молоді України, які б дозволили їм розуміти проблеми сучасного європейського суспільства, шляхи взаємодії європейських держав.

Молодіжна політика має ґрунтуватися на моделі відкритого розвитку, що спонукає молодих людей проявляти ініціативу, самостійно визначати власні цілі та цінності, бути залученими і мати змогу визначити пріоритети і методи здійснення молодіжної політики. Разом із популяризацією такої відкритої моделі розвитку і навчання молоді, в Україні необхідно також докладати зусиль для підтримання рівня соціальної безпеки, попередження та подолання складнощів, з якими може зіштовхнутися молодь.

Отже, аналізуючи результати проведеного опитування молоді у Львівській області, можна зробити висновок, що переважна більшість молодих людей вірить у власні сили і вважає, що вони особисто зможуть реалізовувати державну молодіжну політику на місцевому рівні через участь в діяльності громадських організацій та рухів. Головними принципами державної та місцевої молодіжної політики має стати повага до поглядів молоді та її переконань; надання права і залучення молоді до безпосередньої участі у формуванні й реалізації політики та програм, що стосуються суспільства взагалі і молоді зокрема; правовий та соціальний захист молодих громадян, перш за все осіб, які не досягли 18 років, з метою створення необхідних стартових можливостей для їх повноцінного соціального становлення та розвитку; сприяння ініціативам молоді в усіх сферах життєдіяльності суспільства.

Важливою умовою наближення України до Європи є формування в молодих людей громадянських компетентностей: умінь і навичок співжиття в умовах демократичного суспільства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Декларація про загальні засади державної молодіжної політики в Україні від 5 грудня 1992 року № 2859-XII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/2859-12>.

2. «Аналіз прогалин законодавства України про молодіжну політику в контексті рекомендацій угоди про асоціацію між Україною та ЄС й іншими відповідними політичними документами ЄС» проведений у 2015 році в Україні Кірстен Андерсон (Kirsten Anderson), керівником із досліджень та розробки політики Центру прав дитини Корам (Coram Children's

Legal Centre) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/democratic_governance/gap_analysis_of_national_youth-legislation.html

3. М.М. Обіход спільно з Львівським обласним молодіжним центром на підставі угоди від 28 січня 2015 року № 2 «Про розробку та реалізацію програми проведення соціологічного дослідження» // Результати соціологічних досліджень на теми: «Сучасний молодіжний портрет Львівської області» та «Інтеграція молоді Львівщини в європейське молодіжне співтовариство».